

Урбанізація та напрями розвитку сільських територій*

Міжрегіональні диспропорції, посилення асиметричності регіонального розвитку навіть у періоди економічного пожвавлення, погіршення ситуації в сільських регіонах потребують пошуку ефективних механізмів розв'язання проблем суспільно-економічного зростання, активізації внутрішнього потенціалу території, посилення ролі локальних ринків, підвищення рівня зайнятості сільського населення, сприяння формуванню високого рівня якості життя населення. У контексті дослідження розглянуто загальні підходи і механізми стимулювання розвитку сільських територій та їх локальних ринків для активізації процесів соціально-економічного зростання. Зважаючи на актуальність обраної теми дослідження та водночас недостатній рівень висвітлення питань методичної оцінки залежності рівня розвитку виробничої, соціальної та транспортної інфраструктури в регіонах, а також враховуючи динамічний характер перетворень, що мають місце в країні, вбачаю представлене дослідження своєчасним та необхідним для розгляду. Окреслені питання потребують подальшого їх вивчення, а також розроблення й впровадження новітніх підходів до створення умов, які б вирішували важливу проблему національної економіки – розвиток селянських господарств України та підвищення їх продуктивності, вирішення демографічної і житлової проблеми.

Саме таку мету поставила перед собою М. Ф. Плотнікова, здійснюючи наукове дослідження. Дослідниця навела власне трактування понять «розвиток» і «розвиток сільсь-

ких територій» та їх сутності, впливу та взаємозумовленості як із позицій мікро-, так і макроекономіки. Слушно привернуто увагу до того факту, що в умовах ресурсної обмеженості, розрізненості та низької громадської активності селян потрібно запроваджувати інклюзивні та партисипативні підходи в управлінні громадами.

Крім цього, авторкою удосконалено методологічні засади визначення та оцінки рівня конкурентоспроможності території, її інвестиційної привабливості, а також методичні підходи до визначення соціально-, еколого-економічного потенціалу об'єднаних територіальних громад із використанням методів факторного індексного аналізу. Серед одержаних результатів наукового дослідження варто виділити законодавчу ініціативу з розвитку практики публічного управління та стимулювання реєстрації громадських організацій у сільських населених пунктах.

Також у монографії розглянуто низку проблем сільського розвитку та запропоновано напрями їх вирішення на локальному і регіональному рівнях. Однією з найгостріших проблем розвитку сільських регіонів України впродовж останніх років залишається низька інноваційно-інвестиційна активність суб'єктів господарювання, що працюють у сфері аграрного виробництва та суміжних із ним секторах економіки, та населення. Проблема ускладнюється фактичною відсутністю інноваційно активних несільськогосподарських підприємств у сільській місцевості, моральним старінням соціальної та комунальної інфраструктури села. Це знаходить своє відо-

* Плотнікова М. Ф. Розвиток сільських територій: багатофункціональний підхід : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2019. 268 с.

браження у зменшенні інвестування в розвиток сільської місцевості, втраті ресурсного і людського потенціалу сільських територій, насамперед у регіонах із специфічними природно-кліматичними умовами та малоземеллям.

Водночас, без впровадження інновацій у сфері аграрного виробництва та у несільськогосподарських видах економічної діяльності на сільських територіях, а також без модернізації соціальної й комунальної інфраструктури за застосування самовідновлюваних і самозабезпечуючих механізмів розвитку села значний природно-ресурсний і людський потенціал економіки села залишатиметься нереалізованим. Більше того, це посилюватиме соціальну напругу та політичну нестабільність у регіоні. В монографії логічно витримано послідовність викладення думки, застосовано науковий стиль викладення результатів досліджень, представлено пропозиції щодо вирішення найбільш гострих проблем сільських територій. Заслужують на увагу напрями гармонізації господарських процесів і сфер життєдіяльності в сільських поселеннях як шлях удосконалення економічної й регуляторної політики в державі, досягнення суспільно-екологічних та економічних інтересів. Такий підхід, спрямований на

підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу країни, заслуговує на увагу та практичну реалізацію.

У цілому монографія М. Ф. Плотнікової ґрунтується на широкій методологічній і науковій базі та виконана на основі застосування новітніх методів дослідження. Викладені результати можуть бути використані для вирішення основних завдань розвитку сільських територій, зокрема в результаті реалізації ідеї «Родова садиба», розширення форм спільної діяльності й кооперації селянських господарств, посилення ролі партнерських відносин в управлінні розвитком територіальних громад, запровадження інклюзивного та партисипативного підходів в адмініструванні суспільно-економічних процесів, а також активізації діяльності громадських організацій, зареєстрованих у населених пунктах.

Таким чином, враховуючи своєчасність, актуальність, змістовність, наукову новизну і практичне значення розглянутих питань, результати наукових досліджень М. Ф. Плотнікової мають спрямованість до керівників усіх рівнів – від центральних органів до ОТГ. Видання буде корисним для студентів аграрних вузів і коледжів та всіх, хто вболіває за майбутнє українського села.

**М.Й. МАЛІК, доктор економічних наук,
професор, академік НААН**

Малік Микола Йосипович – доктор економічних наук, професор, академік НААН, головний науковий співробітник відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: malik_coop@iae.kiev.ua

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9198-4460>

Malik Mykola Yosypovych – doctor of economic sciences, professor, academician of NAAS, chief research fellow of the department of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration, National Scientific Centre “Institute of Agrarian Economics” (10, Heroiv Oborony st., Kyiv)

E-mail: malik_coop@iae.kiev.ua

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9198-4460>

Малик Николай Иосифович – доктор экономических наук, профессор, академик НААН, главный научный сотрудник отдела предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (г. Киев, ул. Героев Обороны, 10)

E-mail: malik_coop@iae.kiev.ua

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9198-4460>

*